

การประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนการอ่านออก เขียนได้
ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2*

EVALUATION OF THE PROMOTING LITERACY DEVELOPMENT PROJECT FOR
PRIMARY STUDENTS OF NARATHIWAT PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

วราภรณ์ แก้วสีขาว

Waraporn Kaewseekhao

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สงขลา ประเทศไทย

Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University, Songkhla, Thailand

Corresponding author E-mail: waraporn.ka@skru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ได้แก่ การประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยดำเนินการประเมินเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนดำเนินโครงการ 2) ระยะระหว่างดำเนินโครงการ และ 3) ระยะสิ้นสุดการดำเนินโครงการ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนภาษาไทย นักเรียน และผู้ปกครอง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ คือ แบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด โดย 1) ด้านบริบท พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3) ด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และ 4) ด้านผลผลิต ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผลสำเร็จของโครงการ พบว่า ด้านความสามารถในการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2563 ในภาพรวมนักเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับดีขึ้นไปสูงกว่าปีการศึกษา 2562 ส่วนผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Reading Test: RT) ปีการศึกษา 2563 ในภาพรวมอยู่ในระดับดี สูงกว่าปีการศึกษา 2562 ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้ และผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test: NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านภาษาไทย พบว่า ปีการศึกษา 2563 สูงกว่าในปีการศึกษา 2562 โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.62

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, การอ่านออก-เขียนได้, นักเรียนชั้นประถมศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to evaluate the promoting literacy development project for Primary students of Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 by using CIPP model:

* Received 27 September 2024; Revised 19 November 2024; Accepted 26 November 2024

namely, Context evaluation, Input evaluation, Process evaluation, and Product evaluation. The implementation of project evaluation was divided into 3 phases: 1) Preliminary Evaluation phase, 2) Formative Evaluation phase, and 3) Summative Evaluation phase. The informants were supervisors, school directors, Thai subject teachers, students, and parents. The research tools were questionnaires on a five-point rating scale. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, and standard deviation. The evaluation results indicated: The preliminary evaluation of context appropriateness in overall was at the highest level. The evaluation of input appropriateness in overall was at high level. The formative evaluation of process appropriateness in overall was at high level. The success of project evaluation indicated grade 1 - 3 students' literacy competence in overall was at good level in 2020 academic year and higher than 2019 academic year. Furthermore, grade 1 students' Reading Test (RT) Of 2020 academic year in overall was at good level and higher than 2019 academic year which overall found at moderate level. Moreover, grade 3 students' National Test: NT in literacy section shown the result of 2021 academic year was higher than 2020 academic year.

Keywords: Project Evaluation, Promoting Literacy Development, Primary Students

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง และกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ทักษะพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคนต้องมีเพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การอ่านออกเขียนได้ การอ่านอย่างคล่องแคล่ว และเข้าใจความหมายใน มีวิจารณญาณเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการอ่านและการเขียนภาษาไทย ถือเป็นหัวใจสำคัญหรือเครื่องมือพื้นฐานที่ต้องใช้ในการศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับ สมชาย หอมหยก ที่กล่าวว่า การอ่านช่วยพัฒนาความคิด และจิตใจ การอ่านมากจะทำให้รู้จัก นำความรู้ความคิด ประสบการณ์จากการอ่านมาพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี การอ่านเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมความรู้และความเข้าใจระหว่างมนุษย์ทุกชาติทุกภาษา (สมชาย หอมหยก, 2550) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบายในปีการศึกษา 2562 เดินหน้าและพัฒนา “การอ่านออก เขียนได้” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 เล็งเห็นความสำคัญของการยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อต้องการพัฒนาผู้เรียนในสังกัดให้มีความสามารถด้านการอ่านและการเขียน ผู้ประเมินจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ผลการประเมินด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาครูและนักเรียน หรือหาแนวยกระดับเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะด้านการอ่าน การเขียนที่ดีขึ้น ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและข้อมูลด้านการอ่าน การเขียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 85 ใช้ภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวันจึงส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาไทยได้ช้าและไม่เข้าใจความหมายของคำ การออกเสียงภาษาไทยไม่ชัดเจน ดังนั้นจึงส่งผลให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีผลการสอบคัดกรองความสามารถของผู้เรียนด้านการอ่านและการเขียน ในปีการศึกษา 2561 ที่อยู่ในระดับปรับปรุง ดังนี้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เฉลี่ยร้อยละ 20.20 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เฉลี่ยร้อยละ 11.44 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เฉลี่ยร้อยละ 10.01 ส่วนด้านการเขียนคำพบว่า อยู่ในระดับปรับปรุง ดังนี้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เฉลี่ยร้อยละ 30.33 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เฉลี่ยร้อยละ 21.62 และชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 เฉลี่ยร้อยละ 27.40 และจากการวิเคราะห์ผลการประเมินความ สามารถด้าน

การอ่าน (RT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2560 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 49.94 ส่วนระดับประเทศคะแนน เฉลี่ยร้อยละ 71.60 และในปีการศึกษา 2561 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 46.54 ส่วนระดับประเทศคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 68.69 จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นว่าความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2561 มีค่าคะแนนต่ำกว่าปีการศึกษา 2560 และต่ำกว่าระดับประเทศ ส่วนผลการผลการประเมิน คุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 ด้านภาษาไทย พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.14 50 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2, 2561) และจากการนิเทศ ติดตามโรงเรียน ในสังกัด พบว่า ด้านบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม ภายในสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง ส่วนด้านครูผู้สอน พบว่า ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีเน้นบรรยายเป็นส่วนใหญ่ การนำสื่อการเรียนรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีน้อยและไม่หลากหลาย ซึ่งปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนมีปัญหาในการอ่าน เขียนได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ควรมีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ให้อ่านออก เขียนได้ ผู้ประเมินจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ขึ้น เพื่อส่งเสริมสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาให้ช่วยเหลือครูผู้สอนให้ความรู้ ความเข้าใจและเทคนิคการสอนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ และมีความสนใจที่จะประเมินโครงการโดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินซิปปี้ (CIPP Model) ของ Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J. โดยดำเนินการประเมิน 4 ด้าน คือ 1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) 3) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และ 4) การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) (Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J. , 2007) ทั้งนี้สารสนเทศที่ได้จะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการตัดสินใจตัดสินใจและคุณประโยชน์และวางแผน การดำเนินงานที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาโครงการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ได้แก่ การประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ซึ่งดำเนินการประเมินโดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. การประเมินระยะก่อนดำเนินโครงการด้านบริบท (Context Evaluation) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินความเหมาะสมของโครงการ ความสอดคล้องกับนโยบายการเตรียมความพร้อมและความจำเป็นที่ต้องการดำเนินโครงการ และประเมินความพร้อมในการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ การเตรียมงาน งบประมาณ เอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากรผู้รับผิดชอบ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ จำนวน 6 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย จำนวน 92 คน รวมทั้งสิ้น 190 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามความคิดเห็นก่อน

ดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ด้านบริบท (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า

2. การประเมินระยะระหว่างดำเนินโครงการด้านการกระบวนการ (Process Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินกระบวนการของการดำเนินการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย 1) กิจกรรมการจัดทำคู่มือแนวทางการส่งเสริมการอ่านออก เขียนได้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ให้ครูนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูผู้สอนภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ 3) กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูผู้สอนภาษาไทยเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนภาษาไทย และ 4) ด้านกระบวนการประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 โดยแบบสอบถามความคิดเห็นระหว่างดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนา การอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาไทย จำนวน 295 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามความคิดเห็นระหว่างดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

3. การประเมินระยะสิ้นสุดการดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินด้านผลผลิต โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการส่งเสริมและพัฒนการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 และผลสำเร็จของโครงการ ได้แก่ 1) ผลประเมินความสามารถด้านการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 2) ประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Reading Test) และ 3) ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (National Test)

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน ครูผู้สอนภาษาไทย จำนวน 295 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 132 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 132 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 136 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 132 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 132 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 136 คน รวมทั้งสิ้น 1,187 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2550) เกณฑ์ในการตัดสินผลการประเมินค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ($\bar{X} \geq 3.50$ ขึ้นไป) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 แสดงว่ามีความสอดคล้องตามแนวคิดของ Best, J. W. (Best, J. W., 1981)

ผลการวิจัย

ผลการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยภาพรวมของแต่ละด้าน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านบริบท	4.51	0.56	มากที่สุด

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมของแต่ละด้าน (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านปัจจัยนำเข้า	4.49	0.57	มาก
ด้านกระบวนการ	4.47	0.59	มาก
ด้านผลผลิต	4.47	0.59	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.48	0.57	มาก

*เกณฑ์ประเมิน $\bar{X} \geq 3.50$ และ $S.D. \leq 1$

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, $S.D. = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบริบท ($\bar{X} = 4.51$, $S.D. = 0.56$) รองลงมา คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.49$, $S.D. = 0.57$) ส่วนด้านกระบวนการและด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.47$, $S.D. = 0.59$) ตามลำดับ

ส่วนผลการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 รายด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการด้านบริบท (Context Evaluation) ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า มีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, $S.D. = 0.56$) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน $\bar{X} \geq 3.50$ และ $S.D. \leq 1$ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 รายการ และอยู่ในระดับมาก 5 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 3 รายการ คือ การกำหนดหลักการและเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.56$, $S.D. = 0.53$) ผู้บริหารและครูผู้สอนให้การสนับสนุนการดำเนินการตามโครงการ ($\bar{X} = 4.56$, $S.D. = 0.57$) และโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.56$, $S.D. = 0.53$) รองลงมา คือ ระยะเวลาการดำเนินงานของโครงการมีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง ($\bar{X} = 4.55$, $S.D. = 0.61$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดหลักการและเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.46$, $S.D. = 0.53$) ผลสรุปจากการประเมินโครงการด้านบริบททำให้ทราบว่าโครงการสามารถดำเนินการในระยะต่อไปได้

2. ผลการประเมินโครงการด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย พบว่า มีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, $S.D. = 0.57$) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน $\bar{X} \geq 3.50$ และ $S.D. \leq 1$ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ และอยู่ในระดับมาก 6 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.66$, $S.D. = 0.48$) รองลงมา คือ วิธีการหรือแนวทางการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.55$, $S.D. = 0.58$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.33$, $S.D. = 0.58$) ผลสรุปจากการประเมินโครงการด้านปัจจัยนำเข้าทำให้ทราบว่าโครงการสามารถดำเนินการในระยะต่อไปได้

3. ผลการประเมินโครงการด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนภาษาไทย พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในภาพรวม ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.59) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน $\bar{X} \geq 3.50$ และ S.D. ≤ 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมพบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 1 กิจกรรม คือ กิจกรรมจัดทำคู่มือแนวทางการส่งเสริมการอ่านออก เขียนได้ สำหรับนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 1 - 3 ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.57) และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3 กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 รายการ คือ กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตสื่อการสอนภาษาไทย ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.60) และกิจกรรมการประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.59) และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูผู้สอนภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.59) ผลสรุปจากการประเมินโครงการด้านกระบวนการ ทำให้ทราบว่า การจัดกิจกรรมประสบความสำเร็จ

4. ผลการประเมินโครงการด้านผลผลิต (Product Evaluation) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนภาษาไทย และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 พบว่า มีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.59) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน $\bar{X} \geq 3.50$ และ S.D. ≤ 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 รายการ และอยู่ในระดับมาก 9 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงการช่วยแก้ไขปัญหการอ่าน การเขียนของผู้เรียนได้ดี ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.55) รองลงมา คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.59) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนในการส่งเสริมการอ่านออก เขียนได้ มีความหลากหลายและน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.59) ผลสรุปจากการประเมินโครงการด้านผลผลิต ทำให้ทราบว่าโครงการประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

นอกจากนี้ในการประเมินโครงการด้านผลผลิต ส่งผลให้การประเมินความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ด้านการอ่านและการเขียนมีค่าพัฒนาสูงขึ้น ดังนี้

1. ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถระดับดีขึ้นไป ด้านการอ่าน จำนวน 2,956 คน คิดเป็นร้อยละ 79.55 และด้านการเขียน จำนวน 2,915 คน คิดเป็นร้อยละ 78.44 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความสามารถระดับดีขึ้นไป ด้านการอ่านออกเสียง จำนวน 2,323 คน คิดเป็นร้อยละ 64.26 ด้านการอ่านรู้เรื่อง จำนวน 2,915 คน คิดเป็นร้อยละ 61.38 ด้านการเขียนคำ จำนวน 1,344 คน คิดเป็นร้อยละ 37.18 และด้านการเขียนเรื่อง จำนวน 1,404 คน คิดเป็นร้อยละ 38.84 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถระดับดีขึ้นไป ด้านการอ่านออกเสียง จำนวน 2,362 คน คิดเป็นร้อยละ 65.03 ด้านการอ่านรู้เรื่อง จำนวน 2,187 คน คิดเป็นร้อยละ 60.21 ด้านการเขียนคำ จำนวน 1,068 คน คิดเป็นร้อยละ 29.40 และด้านการเขียนเรื่อง จำนวน 1,589 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75

2. ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Reading Test: RT) พบว่า ความสามารถด้านการอ่านออกเสียง และการอ่านรู้เรื่อง ในปีการศึกษา 2562 ($\bar{X} = 44.82$, S.D. = 25.10) อยู่ในระดับพอใช้ ส่วนปีการศึกษา 2563 ($\bar{X} = 54.42$, S.D. = 24.51) อยู่ในระดับดี โดยในปีการศึกษา 2563 มีค่าพัฒนาสูงกว่าปีการศึกษา 2562 เฉลี่ยร้อยละ 9.40

3. ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test: NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีผลการประเมินด้านภาษาไทย ปีการศึกษา 2562 ($\bar{X} = 29.65$, S.D. = 14.01) อยู่ในระดับพอใช้ ส่วนปีการศึกษา 2563 ($\bar{X} = 32.43$, S.D. = 14.45) อยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปีการศึกษา 2563 มีค่าพัฒนาสูงกว่าปีการศึกษา 2562 เฉลี่ยร้อยละ 2.62

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลจากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินระยะก่อนดำเนินโครงการ ด้านบริบท (Context Evaluation) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

1.1 ผลการประเมินโครงการ ด้านบริบท พบว่า มีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดหลักการและเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน งบประมาณมีความเหมาะสมในการดำเนินกิจกรรม และโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนให้การสนับสนุนการดำเนินตามโครงการ ผลสรุปจากการประเมินโครงการด้านบริบท ทำให้ทราบว่าโครงการสามารถดำเนินการในระยะต่อไปได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโครงการมีความสำคัญและสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้กำหนดนโยบายการดำเนินงานให้โรงเรียนในสังกัดใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยเน้นการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 นำไปสู่การปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ รวมทั้งผู้ประเมินได้ศึกษาหลักการกำหนดวัตถุประสงค์ แนวทางดำเนินงาน การกำหนดกิจกรรมในโครงการจากแนวคิดของ Stake, R. E., สำราญ มีแจ้ง, ประชุม รอดประเสริฐ, ธวัช แซ่อำ ที่กล่าวสอดคล้องกันว่า การดำเนินโครงการจะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ของการดำเนินงาน การรวบรวมข้อมูล ก่อนที่โครงการจะได้รับการสนับสนุนให้นำไปใช้ ย่อมต้องได้รับตรวจสอบอย่างละเอียดจากผู้บริหารและผู้ประเมิน ส่วนใดที่ไม่ชัดเจน เช่น วัตถุประสงค์หรือมาตรฐาน ในการดำเนินงาน หากขาดความแน่นอนและความชัดเจน จะต้องได้รับการปรับปรุง พร้อมแก้ไขให้มีความถูกต้องชัดเจนเสียก่อน โดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน เพื่อพิจารณาตัดสินโครงการในแต่ละระยะ โดยนำสารสนเทศที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อประกอบการตัดสินใจว่าควรจะดำเนินการต่อ ปรับปรุง หรือยกเลิกโครงการหรือไม่ (Stake, R. E. , 1981); (สำราญ มีแจ้ง, 2553); (ประชุม รอดประเสริฐ, 2555); (ธวัช แซ่อำ, 2562) ซึ่งดาวเด่น เหลาผา ได้ประเมินโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนเชียงกลมวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) พบว่า เหตุผลและความต้องการจำเป็นมีความชัดเจน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาของโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเชียงกลมวิทยา โดยรวมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36, S.D.= 0.40 (ดาวเด่น เหลาผา, 2558) และเข้ม ขอบกิตติ์วรกุล ได้ประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผลการประเมินด้านบริบท สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยมีหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์และเป้าหมายของโรงเรียน (เข้ม ขอบกิตติ์วรกุล, 2560) และสุดา นันไชยวงศ์ ได้ศึกษาการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโรงเรียนเทิงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่า วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินงาน และการวัดประเมินผลของโครงการมีความชัดเจน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสร้างความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้แก่ครู (สุดา นันไชยวงศ์, 2564)

1.2 ผลการประเมินโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า มีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นอย่างดี วิธีการหรือแนวทางการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการเป็นระบบ ผลสรุปจากการประเมินโครงการด้านปัจจัยนำเข้า ทำให้ทราบว่าโครงการสามารถดำเนินการในระยะต่อไปได้

ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้ประเมินได้นำแนวคิดการกำหนดปัจจัยนำเข้าของ ประชุม รอดประเสริฐ ที่กล่าวว่าการประเมินโครงการจะช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าหรือทำให้เกิดประโยชน์เต็มที่ การประเมินโครงการจะต้องวิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการ ข้อมูลใดหรือปัจจัยที่เป็นปัญหาจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานหรือนำไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ทรัพยากรทุกชนิดได้รับการจัดสรรให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสมเพียงพอแก่การดำเนินงาน ทรัพยากรที่ไม่จำเป็นหรือมากเกินไป จะได้รับการตัดทอนให้ทรัพยากรของโครงการเป็นไปอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ (ประชุม รอดประเสริฐ, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กิตติพงษ์ โพธิ์มาตย์ ที่ประเมินโครงการรกรการอ่านในสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล 1 อำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่าผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (กิตติพงษ์ โพธิ์มาตย์, 2563) และสอดคล้องกับ สุทธิพงศ์ ทองใบอ่อน, อนันตชัย ทองปาน ที่พบว่า ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (สุทธิพงศ์ ทองใบอ่อน, 2564); (อนันตชัย ทองปาน, 2564)

2. ผลการประเมินระยะระหว่างดำเนินโครงการ ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) พบว่า มีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงตามลำดับ คือ กิจกรรมการประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียน กิจกรรมจัดเวทีทางวิชาการนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย กิจกรรมการพัฒนาครูผู้สอนภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning เพื่อพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ และกิจกรรมถอดบทเรียนวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โรงเรียนที่สามารถพัฒนาให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ผลสรุปจากการประเมินโครงการด้านกระบวนการ ทำให้ทราบว่าการจัดกิจกรรมประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้ประเมินได้นำแนวคิดการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของ วรณิ โสมประยูร ที่กล่าวว่า การพัฒนาทักษะอ่านว่ามีหลายวิธี แต่ละวิธีมีข้อดีและข้อบกพร่องแตกต่างกัน ครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในแต่ละวิธี เพื่อเลือกวิธีอ่านให้เหมาะสมกับเนื้อหาและทักษะที่ต้องการพัฒนาในตัวผู้เรียน (วรณิ โสมประยูร, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินโครงการยกระดับคุณภาพด้านการอ่าน การเขียน และคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของ อนันตชัย ทองปาน ที่พบว่า ควรสร้างกิจกรรมให้เกิดการฝึกงานเขียนอย่างสร้างสรรค์เขียน ทำท่าย และมีความถี่เพียงพอ เพื่อให้ นักเรียนเป็นนักเขียนที่ดี กิจกรรมต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงหลักสูตรแกนกลางในระดับชั้นนั้น ๆ ด้วย ครูควรสร้างสรรค์กิจกรรมเพิ่มเติม หลักการเขียนที่ถูกต้อง กระตุ้นการฝึกเขียน ด้วยการเขียนคำยาก เกม การเสริมแรง ผู้บริหารควรสนับสนุนครูและนักเรียนให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลายทั้งในด้านเวลา งบประมาณ และอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ควรสร้างกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดให้มากที่สุดโดยต้องบูรณาการร่วมกับการอ่าน และการเขียน (อนันตชัย ทองปาน, 2564) ทั้งนี้กระบวนการคิดจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อนักเรียนเกิดการสังเกต การวิเคราะห์ และได้ใช้ประสาทสัมผัส ครุมีความสำคัญที่สุดในการที่จะกระตุ้นให้นักเรียนมีการพัฒนาการคิด และสร้างกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกการคิดอย่างสม่ำเสมอ โดยบูรณาการต่อยอดจากการอ่านและการเขียน อีกทั้ง Noor, S. ได้ศึกษาการบูรณาการการอ่านและการเขียนเพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้เรียนในการเรียนภาษาอังกฤษของอัฟกานิสถาน เพื่อพิจารณาว่า การบูรณาการการอ่านและการเขียนสามารถช่วยในการทดสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนได้หรือไม่ (Noor, S., 2021) นอกจากนี้ใช้กิจกรรมเติมช่องว่างเพื่อตรวจสอบว่ากิจกรรมที่ทำหายน้อยกว่า สามารถให้การสนับสนุนการทำงานได้หรือไม่ พบว่า ลำดับการนำเสนอส่งผลต่อประสิทธิภาพของผู้เข้าร่วมการทดสอบ และการนำเสนอกิจกรรมการอ่านเพื่อเขียนสังเคราะห์ก่อนกิจกรรมเติมช่องว่างส่งผลให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

3. ผลการประเมินระยะสิ้นสุดการดำเนินโครงการ

3.1 ผลการประเมินโครงการ ด้านผลผลิต (Product Evaluation) พบว่า มีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงการช่วยแก้ไขปัญหการอ่าน การเขียนของผู้เรียนได้ดี โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริม

การอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียน แนวทางวิธีการที่เขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการประกาศนโยบายและจุดเน้นให้โรงเรียนดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ มีความเหมาะสมและเป็นรูปธรรม ผลสรุปจากการประเมินโครงการด้านผลผลิต ทำให้ทราบว่าโครงการประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด ทั้งนี้ผู้ประเมินได้นำแนวคิดของนักวิชาการมาใช้ร่วมในการพัฒนากิจกรรมเพื่อส่งผลให้ผลผลิตของโครงการบรรลุตามเป้าหมาย เช่น แนวคิดของ Oldham, G. R. & Cummings, A., วรณี โสมประยูร ที่กล่าวว่า ครูต้องมีความรู้ตามหลักภาษาไทย เจตคติของครูที่มีต่อทักษะการอ่าน การเขียน วิธีสอนของครู ได้แก่ การทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน การเตรียมความพร้อมสำหรับบทเรียนใหม่ การสอนให้เข้าใจความหมายคำ และประโยค การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนที่ชัดเจน วิธีฝึกทักษะการอ่าน การเขียน การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนฝึกเขียน การใช้สิ่งเร้าและแรงบันดาลใจ การทำให้เกิดความภาคภูมิใจในผลงาน การส่งเสริมให้ศึกษาหาความรู้ การจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์ กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสร้างบรรยากาศในการสอนจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ (Oldham, G. R. & Cummings, A., 1996); (วรณี โสมประยูร, 2553) ดังนั้น ในการสอนครูจะต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนไปด้วยพร้อม ๆ กับการประเมินผลและติดตามผล

นอกจากวิธีสอนและสื่อการเรียนสอนแล้วการกำหนดแนวทางวิธีการที่หน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุนประกาศนโยบายและจุดเน้นให้โรงเรียนดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ ก็มีส่วนช่วยส่งเสริมการอ่านให้มากกว่าเดิม สอดคล้องกับ ฉัตรภักดิ์ เลิศวิริยะภากร ประเมินโครงการโรงเรียนรักการอ่าน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านคลอง 22 ในด้านผลผลิตพบว่า จากการประเมินโดยผู้ปกครองอยู่ระดับมาก โดยโรงเรียนกำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมไว้อย่างเป็นระบบ โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนปฏิบัติตามแผนของโครงการ และโรงเรียนแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของกิจกรรมอย่างชัดเจน (ฉัตรภักดิ์ เลิศวิริยะภากร, 2561) อีกทั้ง กิตติพงษ์ โพธิ์มาตย์ ได้ประเมินโครงการรักการอ่านในสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล 1 อำนาจเจริญ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนใช้เวลาว่างในกิจกรรมการอ่านมากยิ่งขึ้น นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น (กิตติพงษ์ โพธิ์มาตย์, 2563) และ สุดา นันไชยวงศ์ ได้ประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเทิงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ด้านผลผลิตพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมากที่สุด มีทักษะและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก (สุดา นันไชยวงศ์, 2564)

3.2 การประเมินผลสำเร็จตามโครงการ

3.2.1 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 โดยนักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านออก เขียนได้ ระดับคุณภาพดีขึ้นไปทุกระดับชั้น

3.2.2 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Reading Test: RT) พบว่า ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออกเสียง และการอ่านรู้เรื่อง ในปีการศึกษา 2563 มีค่าพัฒนาสูงกว่าปีการศึกษา 2562

3.2.3 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test: NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีผลการประเมินด้านภาษาไทย ปีการศึกษา 2563 มีค่าพัฒนาสูงกว่าปีการศึกษา 2562

ทั้งนี้ เนื่องจากโครงการมีรูปแบบหรือแนวทางการจัดกิจกรรมการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ให้กับนักเรียนที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ ครูผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบโครงการให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ให้ความสำคัญและสนับสนุนโครงการ มีการกำกับติดตาม และดำเนินการต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน และผลการประเมินด้านภาษาไทยของนักเรียนพัฒนาขึ้นกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงศ์

ทองใบอ่อน ที่ได้ศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนวัดชัยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ผลประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.92 คะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) เพิ่มขึ้นร้อยละ 40.34 (สุทธิพงศ์ ทองใบอ่อน, 2564) ส่วน ฉัตรภักดิ์ เลิศวิริยะภากร ได้ศึกษาการประเมินโครงการโรงเรียนรักการอ่านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านคลอง 22 พบว่า ผลการทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผ่านการทดสอบทุกคน โดยระยะที่ 1 มีนักเรียนผ่านการทดสอบการอ่าน คิดเป็นร้อยละ 82.32 ระยะที่ 2 มีนักเรียนผ่านการทดสอบการอ่าน คิดเป็นร้อยละ 94.48 และระยะที่ 3 มีนักเรียนผ่านการทดสอบ การอ่านทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100 จะเห็นได้ว่ามีพัฒนาการความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น (ฉัตรภักดิ์ เลิศวิริยะภากร, 2561) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้ประเมินโครงการมิติคุณภาพ 5 รู่สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 สูงกว่าปีการศึกษา 2560 เท่ากับ 5.11 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2562)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า ผลการประเมินระยะก่อนดำเนินโครงการด้านบริบท ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการประเมินระยะระหว่างดำเนินโครงการด้านกระบวนการ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินระยะสิ้นสุดการดำเนินโครงการด้านผลผลิต ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลสำเร็จตามโครงการด้านความสามารถในการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Reading Test: RT) และผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test: NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านภาษาไทย พบว่า ในปีการศึกษา 2563 มีผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนสูงกว่าในปีการศึกษา 2562 ทุกรายการและทุกระดับชั้น จากการศึกษาที่มีข้อเสนอแนะต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น ดังนี้ 1) ในการจัดทำโครงการควรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก คือ การกำหนดหลักการและเหตุผลของโครงการที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของหน่วยงาน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณควรมีความเหมาะสม 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง 3) ควรจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้กับครูผู้สอนภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ซึ่งรุกเพื่อพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านออก เขียนได้ให้มีความหลากหลายละน่าสนใจตลอดจนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ 4) เมื่อสิ้นสุดโครงการควรศึกษาผลสำเร็จของโครงการตามวัตถุประสงค์และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ เพื่อตรวจสอบผลผลิตของโครงการว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใดและนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุง และประชุมชี้แจงให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบรวมทั้งเผยแพร่และสร้างเครือข่าย

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงษ์ โพธิ์มาตย์. (2563). การประเมินโครงการรักการอ่านในสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล 1 วัดเทพมงคล เทศบาลเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ. วารสารบริหารการศึกษาบวบัณฑิต, 20(3), 11-12.

- เข้ม ขอบกิตติวรกุล. (2560). การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโรงเรียนอภัยวิทยาคมจังหวัด เชียงใหม่. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 10(2), 2009-2010.
- ฉัตรภักดิ์ เลิศวิริยะภากร. (2561). การประเมินโครงการโรงเรียนรักการอ่านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน บ้านคลอง 22. *วารสารวิจัยเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้*, 1(1), 9-19.
- ดาวเด่น เหลาผา. (2558). รายงานการประเมินโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียน เชียงกลมวิทยา ปีการศึกษา 2558. หนองบัวลำภู: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19.
- ธวัช แซ่อ้อ. (2562). รายงานการประเมินโครงการการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในโดยใช้คู่มือแนวทางการ พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. ใน รายงานการวิจัย. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2555). การบริหารโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2550). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณิ โสมประยูร. (2553). เทคนิคการสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้าวิชาการ.
- สมชาย หอมยก. (2550). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (2561). รายงานผลการประเมินภาษาไทยของ โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ระหว่างปีการศึกษา 2560 - 2561. จังหวัด ปทุมธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. (2562). รายงานผลประเมินโครงการมิติ คุณภาพ 5 รู้สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2. พระนครศรีอยุธยา: กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง 2560). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำราญ มีแจ้ง. (2553). การประเมินโครงการทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: นิชินแอตเวอร์ไทซ์ ังกรูฟ.
- สุดา นันไชยวงศ์. (2564). การประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเทิดวิทยาคมสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม*, 8(2), 168-184.
- สุทธิพงศ์ ทองใบอ่อน. (2564). การประเมินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนวัดชัยมงคล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(8), 178-193.
- อนันตชัย ทองปาน. (2564). การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพด้านการอ่าน การเขียน และคิดวิเคราะห์ของ นักเรียนในระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้รูปแบบ CIPPIEST. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.*
- Best, J. W. (1981). *Research in Education*. (4rd ed). Englewood.Cliff, N.J.: Prentice Hall.
- Noor, S. (2021). Integrating Reading and Writing in Testing Reading Comprehension of the Afghan EFL Language Learners. *Cogent Education*, 8(1), 1-24.
- Oldham, G. R. & Cummings, A. (1996). Employee creativity: Personal and Contextual Factors at Work. *Academy of Management Journal*, 39(3), 607-634.

- Stake, R. E. (1981). Evaluation the art in education: A responsive approach. Chicago: Charts E. Merrill.
- Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J. (2007). Evaluation Theory, Models and Applications. San Francisco, CA: Jossey-Bass.